

Aan: Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg



www.borseletotdekern.nl

info@borseletotdekern.nl

Kopie: Provinciale Staten van Zeeland,
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Datum: 7 februari 2023
Onderwerp: Besluitvorming kernenergie in Zeeland

Geachte leden van Gedeputeerde Staten van Zeeland,

Het kabinet kiest voor Borssele als voorkeurslocatie voor de bouw van nieuwe kerncentrales, maar wat zijn de gevolgen daarvan voor Zeeland? Werpen koeltorens en nieuwe, zware hoogspanningsmasten straks een schaduw over de toekomst van een groot deel van de provincie? Het zou een grootschalige en onomkeerbare aantasting betekenen van de natuur, het landschap, de veiligheid en de aantrekkelijkheid van Zeeland voor inwoners en toeristen. Uiteindelijk heeft het een negatief effect op de leefbaarheid van Zeeland en staat het sociale fundament en het voorzieningenniveau (zoals winkels, horeca, zorg, OV en cultuur) onder druk.

Voorts zal de concurrentie tussen kernenergie en duurzame elektriciteit uit zon en wind sterk toenemen (zie ook het bezwaar dat EPZ bij de Raad van State aantekent tegen de aanlanding van windstroom). Windmolens en zonnepanelen zullen afgeschakeld worden bij te groot aanbod van elektriciteit, zodat kerncentrales altijd kunnen blijven draaien. Vanuit de leveringszekerheid is dat te prefereren, maar het belemmert de noodzakelijke en breed gedragen investeringen in hernieuwbare energiebronnen.

Van groot belang is dat de voorgenomen bouw van kerncentrales niet los kan worden gezien van twee andere dossiers: de verduurzaming van de industrie en de aanleg van nieuwe energie-infrastructuur. Voor elk van deze dossiers lijkt een andere overheid verantwoordelijk: het rijk, de provincie en de gemeente. De samenhang van de dossiers is echter onmiskenbaar. De provincie neemt de verduurzamingsplannen van de zware industrie over. Het rijk vertaalt de zeer grote vraag naar elektriciteit van die zware industrie naar een behoefte aan kerncentrales. De gemeente moet meewerken aan de plannen van de netbeheerder om de kerncentrales en andere klanten (zoals de nieuwe installaties bij de industrie) op het elektriciteitsnet aan te sluiten. Het is van zeer groot belang dat deze drie onderling afhankelijke projecten ook in samenhang worden uitgewerkt. In een maatschappelijke kosten-batenanalyse kunnen deze projecten in samenhang worden beoordeeld, waarbij ook de gevolgen voor natuur, landschap, leefomgeving en veiligheid moeten worden betrokken.

Het besluit van het kabinet wordt door uw college omarmd omdat het Zeeland kansen zou bieden. Maar er zijn geen kansen zonder bedreigingen. De besluitvorming over kerncentrales lijkt voornamelijk gedreven door economische factoren, zoals de belangen van de zware industrie en de minimale kosten van de energie-infrastructuur. Eén van de kansen geldt voor het staatsbedrijf COVRA. De twee nieuwe kerncentrales produceren zevenmaal meer hoogradioactief afval, dat door COVRA tot het jaar 2200 op de dijk bij Borssele bewaard moeten worden. Wat er daarna met dit afval moet gebeuren, weet nog niemand.

Ook de ontwikkeling van een geheel duurzaam energiesysteem zonder kernenergie biedt Zeeland kansen. Daarin past uw ambitie voor het realiseren van een waterstofknooppunt, dat helaas op de tweede plaats komt te staan door het kabinetsbesluit om Rotterdam te verkiezen boven Zeeland als waterstofknooppunt.

Voorts stelt uw college geregeld dat er draagvlak onder de Zeeuwen is voor nieuwe kerncentrales. Het draagvlak is echter tot op heden niet door de provincie gepeild. Een recente peiling in opdracht van Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (IPSOS, sept 2022) geeft aan dat het draagvlak voor kerncentrales in het zuiden van Nederland niet hoger dan 24% is. Bovendien acht meer dan twee derde (70%) van de Nederlanders zich onvoldoende geïnformeerd over kernenergie. Onder jongeren is het draagvlak het laagst. Deze conclusies bevestigen het beeld dat een peiling van Omroep Zeeland eerder aan het licht bracht (Gfk, 2021).

Daarom roepen wij Gedeputeerde Staten dringend op om voor de inwoners van Zeeland de regie te nemen:

- Kies als provincie voor een consistente structuur voor de energievoorziening die recht doet aan alle Zeeuwse belangen, van huidige en toekomstige generaties.
- Geef prioriteit aan duurzame energie zonder gevaarlijk radioactief afval.
- Garandeer de Zeeuwen dat er geen koeltorens of nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbindingen komen. Als dit niet mogelijk is, dan zal het kabinet andere opwekkingstechnieken moeten kiezen. Als dat technisch wel, maar economisch 'onhaalbaar' is, dan is het aan u om de Zeeuwse natuur, landschap en het welbevinden van de inwoners van Zeeland hoger te waarderen dan de enkel economische belangen van de industrie en elektriciteitssector.
- Garandeer dat grote energieprojecten binnen de bestaande grenzen van het Sloegebied gerealiseerd worden.
- Vrijwaar de Zeeuwse huishoudens van alle financiële risico's die verbonden zijn aan de bouw van kerncentrales en de voorbereidingen daarvan.
- Laat een maatschappelijke kosten-batenanalyse uitvoeren naar de energieprojecten in Zeeland als instrument om de aantasting van natuur, landschap, leefomgeving en veiligheid in kaart te brengen.
- Informeer de inwoners van Zeeland over alle gevolgen van de kabinetsplannen en de provinciale plannen op energiegebied. Hierin zal onafhankelijke, objectieve informatie over de energieprojecten en de gevolgen voor de mens, natuur, landschap en omgeving verstrekt moeten worden. Besteed extra aandacht aan bevolkingsgroepen met een kennisachterstand, bijvoorbeeld over kernenergie.
- Maak op voorhand duidelijk op welke wijze de resultaten van de participatie zullen worden betrokken in de besluitvorming.
- Draag er daarbij zorg voor dat alle Zeeuwen aan de participatie deel kunnen nemen en zorg ervoor dat de deelname daadwerkelijk goed verdeeld is over de bevolkingsgroepen.
- Laat de participatie gaan over de werkelijke keuzes voor de energieprojecten en niet over eventuele compensatie.

Wij vernemen graag van u op welke wijze u bovenstaande punten gaat verwezenlijken.

Deze brief zenden wij mede namens de volgende organisaties:

Stichting Behoud Zak van Zuid-Beveland
Jan Kees de Meester, voorzitter



Stroom naar de Toekomst
Frieda Kas, voorvrouw



Stichting Bescherm de Delta
Edwin van Eck, voorzitter



(voorheen) Redt de Kaloot
Freddy van Nieulande



XR Zeeland
Mario Montenegro, voorman



Bewonersgroep Leefomgeving Borssele
Jaap Francke, voorman



WISE Nederland
Gerard Brinkman, Campaigner nuclear energy



Greenpeace Nederland
Jan Haverkamp, Senior expert nuclear energy
and energy policy



Stichting LAKA
Dirk Bannink, campaigner



Met vriendelijke groet,
stichting i.o. "Borsele tot de kern"

Frits Otte, voorzitter